

JELEN Tibor - MÉSZÁROS Tamás

KÖNYVELŐ VÁLLALKOZÁSOK INFORMATIKAI ADOTTSÁGAI

A hazai – mintegy nyolcszázezres – kisvállalkozói, kisvállalati kör nagyobbik része nem igazán engedheti meg magának, hogy főállásban alkalmazzon könyvelőt, könyvvizsgálót helyettesítő mérlegképes könyvelőt vagy éppen adótanácsadót. Nyilván ennek köszönhető, hogy meglehetősen nagy számban működnek az efféle szolgáltatásból élő irodák, társaságok.

A könyvelői kör – speciális szaktudását tekintve – sokféle feladatot vállal át a vállalkozástól.

E helyzetet tényként elfogadva, kutatási hipotézisünk az volt, hogy a könyvelők, könyvelő cégek szakmai tevékenységükkel párhuzamosan, illetve azon keresztül – bizonyos kereteken belül – kiváltják az információtechnológiát a szolgáltatásaikat igénybe vevő vállalkozásoknál. Ezzel együtt pótolják, helyettesítik a kisvállalkozói kör információtechnológiai infrastruktúráját, e területre történő befektetéseit és folyamatos ráfordításainak egy részét. Mindezek megtérülését – elvileg – a szolgáltatások áraiban képesek érvényesíteni.

E hipotézisből kiindulva – empirikus kutatás alapján – kívántunk választ kapni az alábbi főbb kérdésekre:

- A könyvelők, könyvelő cégek alkalmazzák-e, mely területeken és mely eszközöket az információtechnológiának?
- Igazolható-e az a hipotézis, hogy ezek (mármint az információtechnológiai eszközök) felhasználására lényegében a kisvállalkozást „helyettesítve” kerül sor?
- A könyvelői feladatok ellátásában milyen külső követelmények jelennek meg az információtechnológia alkalmazására?
- Hosszabb távon hogyan definiálható egy fejlesztési követelményrendszer?

A felmérésbe bevont könyvelői kör

A könyvelők informatikai adottságainak és szolgáltatásainak felméréséhez ötven könyvelő vállalkozót kérdez-

tünk meg a személyes interjú módszerével. A könyvelő vállalkozások földrajzi elhelyezkedését tekintve egyaránt szerepeltek fővárosi és főváros környéki, kelet-magyarországi (Békés megye), illetve nyugat-magyarországi (Győr-Moson-Sopron megye) cégek.

Az 50 könyvelő vállalkozás 14%-a egyéni vállalkozó, 26%-uk bt., 56%-uk kft. és 4%-uk rt. gazdálkodási formában működik. A mintában a teljes sokasághoz képest túlreprezentáltak a társas vállalkozások és azokon belül is a tőkeerősebb Kft-k. Ez alapján feltételezhető, hogy az eredmények a könyvelői kör informatikai adottságait illetően a teljes sokaság átlagánál kedvezőbb képet tükröznek.

A megkérdezett vállalkozók mintegy háromnegyede, (72%-a) foglalkoztat – elsősorban a könyvelői szakmát művelő alkalmazottat. A 20%-uk hat főt, vagy többet, míg 34%-uk mindössze egy főt. A mintába tehát döntően az ún. mikrovállalkozások kerültek be.

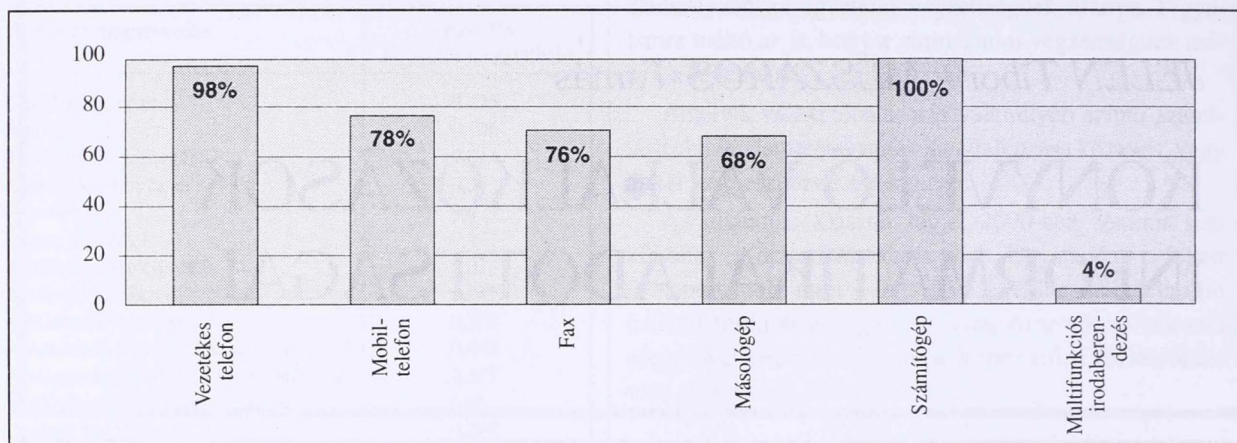
Eszközellátottság, az infokommunikációs infrastruktúra alkalmazása

A felmérésbe bevont könyvelő cégek eszközökkel való ellátottsága mind mennyiségi, mint a minőségi paramétereit illetően kielégítőnek értékelhető (1. ábra).

A grafikonon feltüntetett berendezések vállalkozásonkénti átlagos száma (számítógépek esetében pl. 3,76; vezetékes telefon: 2,28; mobiltelefon: 1,77) is ezen eszközök használatának elterjedésére utal.

A könyvelő cégek IT eszközökkel való ellátottsága

A cégek felében (52%) található nem Pentium processzorú számítógép is (átlag: 4,15 db). A korszerűbb Pentiumos számítógéppel viszont 3/4-ük (74%) rendelkezik, igaz, hogy az előzőnél kisebb (2,46) átlagos előfordulással. Fontos momentum, hogy a könyvelő cégek mintegy 2/3-ában van mód az internetre csatlakozni.

A könyvelő és ügyfelei között sokrétű kapcsolatrendszer alakult ki, vagyis együttműködésük, a szolgáltatások köre egyáltalán nem szűkül le kizárólag a könyvelési feladatokra. A könyvelő (elsősorban a kis cégek esetében) „általános adminisztrátorként” tevékenykedik, azaz sokszor a vállalkozások majd minden ilyen jellegű feladatát ellátja. Ezt támasztják alá a szolgáltatásokra vonatkozó kérdésre adott válaszok is (2. ábra).

Látható, hogy a könyvelésen túlmenően a könyvelő cég egyben adótanácsadó, bérszámfejtő, hatósági ügyintéző is. Az egyéb kategóriába olyan tevékenységek kerültek, mint pl. a cégalapítás, jogi tanácsadás, könyvvizsgálat.

„Kilóg” az adatsorból a banki ügyintézés 42%-os aránya. Ez azt tükrözi, hogy pénzügyeit a vállalkozás in-

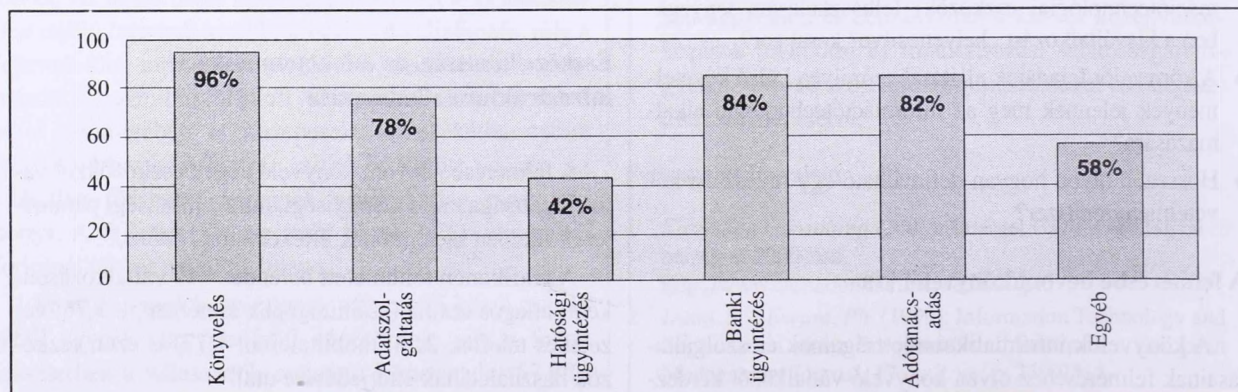
kább saját maga intézi (bizalmatlanság?), minthogy könyvelőjére, könyvelő cégére bízna.

A fentiekben részletezett sokoldalú feladatok ellátása folyamatos kapcsolattartást igényel a szolgáltató és ügyfelei között. Óhatatlanul is felvetődik a kérdés, hogy az egymással történő kommunikáció milyen módon történik, milyen szerepet kapnak abban az infokommunikációs eszközök? Aligha szorul magyarázatra, hogy ezek alkalmazásához mindkét fél megfelelő infrastrukturális felszereltsége szükséges. Éppen ezért kíváncsiak voltunk arra, hogy a könyvelők becslése és tapasztalata szerint ügyfeleik milyen arányban képesek az internetre csatlakozni.

A válaszok által tükrözött 52%-os érték meglepő módon igen közel van a 406 kis- és közepes vállalkozásnál mért 53,4%-hoz (lásd. Papp József tanulmányát).

Úgy tűnik tehát, hogy nem elsősorban az eszközellátottság mennyisége és minősége indokolja, hogy a kapcsolattartás legfontosabb és teljes körűen alkalmazott módjaként a személyes ügyintézészt jelölték meg a könyvelő cégek, ami aláhúzza szolgáltatásaik bizalmas jellegét.

Ügyfelei számára milyen szolgáltatást nyújt?

Ezt követi 94%-os arányban a telefon és fax alkalmazása. Az e-mailen történő kommunikáció a feladatok ellátásának mintegy 36%-ánál jellemző. Az adatokból egyértelműen látható, hogy a kapcsolattartás módozatainál alkalmazott eszközök többnyire nem helyettesítik, hanem kiegészítik egymást.

Az internet-csatlakozás technológiáját tekintve a könyvelő cégek 4%-a használ bérelt vonalat, 38% analóg telefonvonalat és többségük (58%) ISDN technológiát. Ez utóbbit 82%-ban a nagyobb cégeknél alkalmazzák.

A könyvelő cég által használt szoftverek, könyvelési technológiák

Arra, hogy melyik cég milyen szoftvert használjon, nincsenek előírások, szabályok. Gyakorlatilag „szabad a gazda” ezen a piacon. Így több száz szoftver előállító cég is megél ebből a tevékenységből. Az általuk előállított termékek palettája meglehetősen széles: egy-egy célzott terület (pl. bérszámfejtés) szoftvereitől a teljes körű adminisztráció lebonyolítására alkalmas programokig terjed a kínálat, amelyből a cégek elsősorban két szempont figyelembevételével választanak. Az egyik szempont – az ár. A széles kínálat ellenére ezek a szoftverek – főleg a kisebb könyvelő vállalkozások számára – nagyon drágák. A több cég könyvelésére alkalmas, jó könyvelő programok ára százezer Ft fölött van, a frissítések díja általában a bruttó ár 30–50%-a. (Van lehetőség bérelni is a szoftvereket.)

A másik választási szempont – a szakszerűség mind az alkalmazásban, mind a jogkövetésben. Mindezekért értelem szerűen a szoftverkészítő felel, felhasználóként ebből semmit nem szabad érezni. Ezeket a termékeket komoly, szakmailag elismert cégek folyamatosan fejlesztik.

Mindezek alapján a könyvelő cég számára az a kíváncsi, hogy az általa használt szoftver – figyelembe véve a beszerzés relatíve magas költségét – minél komplexebb, azaz a felhasználhatósága a könyvelő cég feladatainak ellátására teljesskörűen alkalmas legyen.

A kérdésre adott válaszokból kitűnik, hogy a könyvelők által használt szoftverek teljes körűen támogatják a könyvelési feladatok elvégzését, de általában a kapcsolódó szakmai területeket is (pl. bérszámfejtés).

Amire egy termék alkalmas, azt a funkciót a könyvelő cégek használják is. A „jogtár” funkcióra adott válaszok arányára (54% alkalmas, 76% használja) egyfajta magyarázat lehet, hogy a jogtárak általában a könyvelő szoftverektől független CD-ken találhatók meg, így azok önállóan is használhatók.

Az egyéb szakmai feladatok elvégzésére alkalmas szoftverek között leggyakrabban az alábbiak fordultak elő:

- könyvvizsgálat, könyvvizsgálati jelentésírás,

- formanyomtatványok,
- házipénztár,
- útnyilvántartás.

A megkérdezett cégek 92%-a tevékenységét számítógépen végzi. Ez azt jelenti, hogy a könyvelő-szolgáltatás ma már csak így piacképes. (A megkérdezettek közül csupán négyen könyvelnek kizárólag kézzel. Mind a négy betéti társaság, alkalmazottak nélkül dolgozik, kettőnek még saját irodája sincs.)

Ezen technológia alkalmazása szinte magától értetődően eredményezi, hogy a cégeknél az adattárolás szinte kizárólag a számítógépeken történik (eltekintve attól a tényről, hogy ugyanakkor az adatok papíron is tárolva vannak).

Szintén a technológia következménye, hogy a cégek mindegyike biztonsági mentéseket is végez (floppyra, CD-re). Maximális adatbiztonságra törekednek, hiszen gyakorlatilag három helyen tárolnak adatokat: papíron (bizonylatok), a számítógép merevlemezén, illetve biztonsági mentésekkel egyéb adathordozókon.

A könyvelő cégek feladata a különböző bevallások, adatszolgáltatások összeállítása és benyújtása is.

A létező kötelezettségek (TB bevallás) ellenére a többség (57%) ellenzi a floppys technológiát. Azokkal szemben, akik e módszer egyszerűségét és gyorsaságát méltatják, győzedelmeskedett, hogy az eljárás igencsak költséges, és nem is mindenki tudja megoldani (bár ez elmentmondani látszik annak a ténynek, hogy gyakorlatilag minden könyvelő cégnél van számítógép).

Az idegenkedést persze magyarázza az is, hogy a floppys bevallási gyakorlattól függetlenül, ugyanazt nyomtatványon is be kell nyújtani.

Arra a kérdésre viszont: helyeselné-e a könyvelő cég, hogy ezek a bevallások, adatszolgáltatások interneten is teljesíthetők legyenek, 57% válaszolt igennel.

A válaszok arányának megfordulása kicsit meglepő. A floppys technológiától való idegenkedés nem jelenti azt, hogy a könyvelő cégek tartanának az IT megoldásaitól,

1. táblázat

A szoftverek milyen feladatok elvégzésére alkalmasak?

Feladatok	Alkalmas (100%=összes könyvelő vállalkozás)	Használom (100%=összes könyvelő vállalkozás)
Számvitel, könyvvitel	98%	94%
Humánpolitika (bér,TB, munkatűgy stb.)	78%	74%
Jogtár	54%	76%
Egyéb szakmai	48%	48%

hiszen az interneten keresztüli online megoldást inkább tartják vonzóbbnak, mint elvetendőnek. A mellette érvelők hangsúlyozzák egyszerűségét, az ellenzők pedig bizonyos korlátait (hibalehetőségek, nehéz ellenőrizhetőség) nagyítják fel.

Jellemző válaszok az online-technológia mellett:

- egyszerűbb,
- gyorsabb,
- drága a nyomtatvány,
- nem férhet hozzá bárki,
- megkönnyíti a munkát, stb.

Jellemző válaszok az online-technológia ellen:

- hibalehetőség,
- kis cégeknél nem megoldható,
- körülményes, nem ellenőrizhető,
- papíron is be kell adni,
- nem megbízható,
- nem járulnának hozzá az ügyfelek stb.

Kik azok, akik ellenzik, illetve támogatják az informatikai megoldásokat, nincs egyértelmű magyarázó tényező. A válaszokból kitűnik, hogy e megoldások felé inkább hajlanak a nagyobb, irodával és alkalmazottakkal rendelkező cégek, míg a kicsik inkább idegenkednek.

Az IT fejlesztéséhez igényelt források

A könyvelő vállalkozásoknak mintegy egyharmada vett igénybe külső forrást informatikai fejlesztéseire.

A kérdés nem különböztette meg a külső forrásokat, ezért az lehett piaci kamatozású hitel, de akár vissza nem térítendő támogatás is. Akármelyik formát tekintjük is, a 36%-os arány viszonylag alacsonynak tűnik. Nem jobb a helyzet a perspektívát tekintve sem, hiszen a könyvelő vállalkozások éppen a fenti arányoknak megfelelően tervezik informatikai fejlesztéseikhez külső források igénybevételét (azaz valószínűsíthetően sem a hitelfelvétel célja, sem a célzott pályázatok irányultsága tendenciózusan nem változik).

Erre egyfajta magyarázat lehet, hogy a külső források igénybevétele mindenképpen kockázati tényező a vállalkozások számára. A kockázatviselés képessége elméletileg a vállalkozás méretével arányosan nő (a nagyobb méretű, tőkeerős cégek könnyebben nyúlnak a külső források felé). Ezt a hipotézist a felmérés nem támasztotta alá. Az átlagos igénybevételi arányhoz (36%) képest az egyéni vállalkozók 42%-a, míg a betéti társaságok 46%-a vett igénybe idegen pénzeszközöket, míg a korlátozott felelősségű társaságok az átlaghoz képest alacsonyabb számban (28%). Ez azt mutatja, hogy a kisebb méretű cégek IT-fejlesztéseikben inkább hajlandók a külső

források felhasználására. Ebből már vélelmezhető, hogy a kkv szektorban az ilyen irányú fejlesztések ösztönzésében szerepe lehet a könnyen hozzáférhető, a piaci kamatozásúaknál olcsóbb forrásoknak.

Ezt a vélekedést támasztja alá a kérdőív azon kérdése, amely arra keresi a választ, hogy kinek kellene viselni az informatikai fejlesztések súlyát:

- a vállalkozásnak, amelyeknek a könyvelő cég szolgáltat;
- a könyvelő vállalkozásnak önmagának

vagy ezek esetleg központi (kötségvetési) forrásból, pályázati pénzekből finanszírozandók. A kérdésre adott válaszok a lehetséges cégformák szerint értékelve a következő megoszlást mutatták. (2. táblázat)

A táblázat számaiból az alábbiak figyelemre méltóak:

Az egyéni vállalkozók közül senki sem gondolja, hogy a könyvelő informatikai fejlesztéseiben a szolgáltatását igénybevevő cégnek is részt kellene vállalnia. Ugyanakkor az átlagosnál jóval nagyobb mértékben preferálják a központi, költségvetési forrásokat, illetve pályázati lehetőségeket. Korábbi megállapításunk itt is megerősítést nyert: kisebb méretű cégek esetében az informatikai fejlesztések támogatásában kiemelt szerephez kell juttatni az általuk preferált külső forrásokat: a központi támogatásokat, pályázatokat.

A másik szembevetendő eredmény a fentiek közvetett igazolása: a nagyobb méretű könyvelő cégek majdhogynem természetesnek vélik, hogy az IT-fejlesztés a szolgáltató cég felelőssége, vagyis: az informatikai infrastruktúra a minőségi szolgáltatás záloga. A könyvelő cég úgy maradhat piacképes, ha önmaga áldoz az informatikára: számítógépekre, szoftverre, kommunikációra.

A könyvelő cégek informatikai helyzetének javításában fontos, éppen e technológia miatt a gyors fejlődés. Alaphipotézisünk úgy szölt, hogy a könyvelő vállalkozások számos tekintetben átvállalják a szolgáltatásukat igénybe vevő cégek informatikai funkcióját. Ebből az következik, hogy hangsúlyos az igényük az ilyen irányú ismeretek bővítésére, korszerűsítésére.

A megkérdezett cégek 42%-a igényelné informatikai ismeretek elsajátítására központi oktatási program szervezését. Ez ugyan meglehetősen magas arány, de mégsem ez a fő tanulsága a kérdésre adott válaszok értékelésének.

Az informatikai, s a hasonlóan hangsúlyos jogi területhez képest kiemelkedően nagy számban jelölték meg a cégek az adózást, ahol ismereteik bővítésére lenne szükség. Ez sok tekintetben nyilván annak köszönhető, hogy az adózási jogszabályok meglehetősen sűrűn változnak. Követésük – úgy érzik – lényegesen nagyobb kényszer, mint az IT eredményeinek folyamatos elsajátítása.

Mindezt a képzési formára vonatkozó kérdés is alátámasztja.

A felmérésbe bevont könyvelői kör jellegzetes csoportjai

Melyek az ügyfélkapcsolatokban internetet használók jellemző paraméterei?

Az elektronikus úton történő kommunikáció a társas vállalkozásokra jellemző. (A 18 használóból csupán egy volt egyéni vállalkozó.) A társas vállalkozásokon belül is a meghatározó a nagyobb tőkeerővel rendelkező kft. (illetve a mintában kis számossággal előforduló rt.).

A nagyobb méretű társas vállalkozások túlsúlyát mutatja az alábbi statisztika is:

A mintában 7 egyéni vállalkozóból 1 használ internetet (14,2%), 13 betéti társaságból 2 használ internetet (15,4%), 28 kft.-ből 14 használ internetet (50,0%), 2 rt.-ből 1 használ internetet (50,0%).

A fentieket egyértelműen megerősíti, hogy azoknál a vállalkozásoknál, ahol a legtöbb alkalmazottat foglalkoztatják az internethasználat szinte egyöntetű.

Fax tekintetében ez az arány hasonló:

34 könyvelőből, mely 1 faxkészülékkel rendelkezik 15 (44,1%), 4 könyvelőből, mely 2 faxkészülékkel rendelkezik 3 (75%) használ elektronikus levelezést.

A nagyok előnyét mutatja a *másológép* ellátottság is: 28 könyvelőből, mely 1 másológépet használ 11 (39,3%),

A 6 db irodával nem rendelkező vállalkozásból egyetlen egy helyeselné az online adatszolgáltatást, míg az irodával rendelkezőknél ez az arány 61,4%.

Mindebből az következhetne, hogy nyilván azok támogatják az internetes adatszolgáltatást, ahol ez a lehetőség technikailag rendelkezésre áll, azaz a vállalkozásnál kiépült az internetes csatlakozás.

Meglepő módon az internethozzáféréssel nem rendelkezők is az átlagoshoz közeli mértékben támogatnák ezt az adatszolgáltatási formát (15 vállalkozóból 8).

Az eszközellátottságot tekintve az internetes adatszolgáltatást helyeslők elsősorban az eszközben gazdagabban ellátottak közül kerülnek ki.

Mely cégek igényelnék informatikai területen központi oktatási program szervezését?

Az informatikai ismeretek népszerűsítésének ilyen módjára a mintában mérsékelt az igény: 50 könyvelő vállalkozásból 21 (42%) igényelne informatikai oktatást.

A mintára használt megkülönböztető paraméterek közül nincs igazán magyarázó tényező, nincs határozottan elkülöníthető, markáns jegyeket hordozó csoport.

A 42%-os átlagos igénylési szint alatt maradnak az egyéni vállalkozók (28,6%-os szinttel), míg a bt-k és kft-k ezt a szintet meghaladják (46,1%, illetve 46,4%-os szinttel). Az ismeretbővítési igény tehát a társas vállalkozásoknál határozottabban jelentkezik.

2. táblázat

Vélemények az IT fejlesztéshez való hozzájárulásáról

(megoszlás%-ban, adott gazdálkodási forma összesen = 100)

Kinek kellene hozzájárulni az IT-fejlesztéshez?	Egyéni vállalkozó	Bt.	Kft.	Rt.	Átlag
A vállalkozásnak, amelynek könyvel	0	15	14	50	14
A könyvelőnek magának	28	30	57	100	48
Központi, költségvetési forrás	71	38	28	0	36
Pályázatok	42	38	32	0	34

6 könyvelőből, mely 2 másológépet használ 5 (83,3%) használja az e-mailt ügyfeleivel való kapcsolattartásra.

A számítógépeknek a vállalkozásoknál alkalmazott darabszáma szerinti elemzés is a tőkeerős cégek dominanciáját mutatja az internet használatában.

Kik azok, akik helyeselnék, hogy adatszolgáltatási kötelezettségüket a hatóság felé interneten keresztül is teljesíthessék?

49 válaszadóból 28 igennel válaszolt a fenti kérdésre (57,1%). A pozitív választ adók – jellemzően – inkább a nagyobb cégek köréből kerültek ki. Ezt alátámasztják az alábbi adatok is.

Érdekes adalék a problémakör vizsgálatához az internet-hozzáférés létevel, valamint az adatszolgáltatás módjával foglalkozó kérdés.

Az internet-hozzáféréssel rendelkező könyvelő vállalkozások közül 50% az, amely igényelné az informatikai képzést. Azoknál, ahol az internet nem áll rendelkezésre, az igény – sajnos – jóval alacsonyabb, csupán 26,7%.

A kizárólag csak nyomtatványon adatszolgáltató vállalkozások közül 61,5%-os az oktatást igénylők aránya (ez viszonylag magas!), ám az adatszolgáltatás módját tekintve lemezt (floppyt) használóknál az igény alacsonyabb, 35,1%.

Összefoglalás

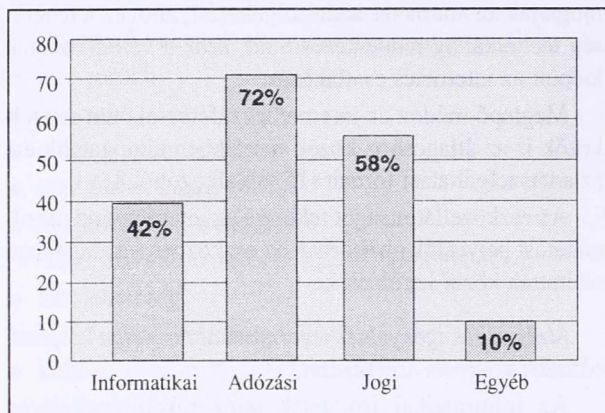
Kérdőíves felmérésünk alaphipotézise az volt, hogy a könyvelő kör számos tekintetben átvállalja az információtechnológia terheit (költségeit) azon kisebb méretű vállalkozásoktól, amelyeknek könyvelési és egyéb szolgáltatást nyújt. Ezen hipotézis teljesülését vizsgáltuk a fontosabb befolyásoló tényezők tükrében.

3. ábra

Milyen területen igényelné központi oktatási program szervezését kimondottan könyvelők számára?

(Az összes válaszadó %-ában)

A könyvelő cég és ügyfele közötti sokrétű kapcsolatrendszer

A felmért esetek döntő többségében a könyvelő végzi a vállalkozások számára:

- a könyvelést,
- az adatszolgáltatást, hatósági ügyintézt,
- az adótanácsadást, bérszámfejtést,

valamint körülbelül fele részben a banki ügyintézt.

Ezen tevékenységek természete megköveteli a számítógépes környezetet, az információtechnológia alkalmazása nélkül a könyvelő nem versenyképes, hatékonysága megkérdőjelezhető.

Ezekből következően a felmért könyvelői kör 100%-ában található számítógép. Itt megjegyezhető, hogy a könyvelők tudomása szerint ügyfeleiknél a számítógéphasználat aránya hozzájuk képest csak 73%.

A számítógépek minőségét tekintve kedvezőnek mondható helyzetet tapasztaltunk. A könyvelő cégek kb. felében (52%) található nem Pentium processzorú számítógép, átlagban 4,15 db. A korszerűbb Pentiumos számítógép viszont a cégek 3-ében (74%) található meg, igaz átlagszámuk: 2,46.

A számítógépek használatának elterjedtségét tükrözi az a tény is, hogy az adatszolgáltatás a hatóságok felé a könyvelő cégek 71%-ánál nyomtatvány mellett floppy (lemezen) is történik.

Az is figyelemreméltó e tekintetben, hogy a könyvelő cégek mintegy kétharmadában (68%) van mód internetre csatlakozni, abból is 58% ISDN technológiával.

A felmérés tanúsága az is, hogy a számítógépes ellátott-

ság magas szintje mellett a könyvelő cégek döntő többségében minden alapvető informatikai (kommunikációs) eszköz megtalálható: vezetékes és mobiltelefon, fax, másológép, néhány esetben multifunkciós irodaberendezés.

A külső követelmények

Meglepő eredmény, hogy a könyvelő cégek többsége (55%) ellenzi, hogy az adatszolgáltatások és a bevételek a hatóságok számára floppy technológiával történjenek, annak ellenére, hogy minden könyvelő rendelkezik számítógéppel. Ez a mód számukra – véleményük szerint – költséges, és sok tekintetben körülményes.

Ez alapján azt várhatnánk, hogy elutasítják a korszerűbbet, az internet használatát is, ugyanezre a célokra. A felmérés szerint ez nem így van, a cégek 56%-a támogatná ezt a formát, azaz az online adatszolgáltatást, bevételek.

Mindez azt jelentheti, hogy az információtechnológia alkalmazása nem hatósági kényszer, valószínűsíthetően az általános IT-trendek magyarázzák a könyvelők pozitív hozzáállását.

Viszonylag alacsonynak mondható azon könyvelő cégek aránya, amelyek információtechnológiai fejlesztéseikhez külső forrásokat is igénybe vettek. Ez az arány az összes felmért céget tekintve mintegy 36%. Ugyanakkora azoknak az aránya is, akik a jövőben ilyen célokra tervezik külső források felhasználását. Ebből következik, hogy valószínűsíthetően a könyvelő cégek esetében sem a hitelfelvételek célja, sem a célzott pályázatok irányultsága tendenciózusan nem változik.

Ám a felmérésből az is kiderül, hogy a kisebb méretű cégek (egyéni vállalkozók, betéti társaságok) IT-fejlesztéseikben inkább hajlandóak a külső források felhasználására. Ebből vélelmezhető, hogy a kkv-szektorban az ilyen irányú fejlesztések ösztönzésében szerepe lehet a könnyen hozzáférhető, a piaci kamatozásúknál olcsóbb forrásoknak.

Az egyéni vállalkozó könyvelők közül senki sem gondolja, hogy a könyvelő informatikai fejlesztéseiben a szolgáltatást igénybe vevő cégnek is részt kellene vállalnia, de az átlagosnál jóval nagyobb mértékben preferálják a központi, költségvetési forrásokat, pályázati lehetőségeket.

A nagyobb méretű könyvelő cégek pedig majdhogynem természetesnek vélik, hogy az IT-fejlesztés a szolgáltató cég feladata: az informatikai infrastruktúra biztosítása záloga a minőségi szolgáltatásnak. A könyvelő cég úgy maradhat piacképes, ha önmaga áldoz az informatikára, számítógépekre, szoftverre, kommunikációra.